

DERİNLİK (PLUTONİK) KAYAÇLAR

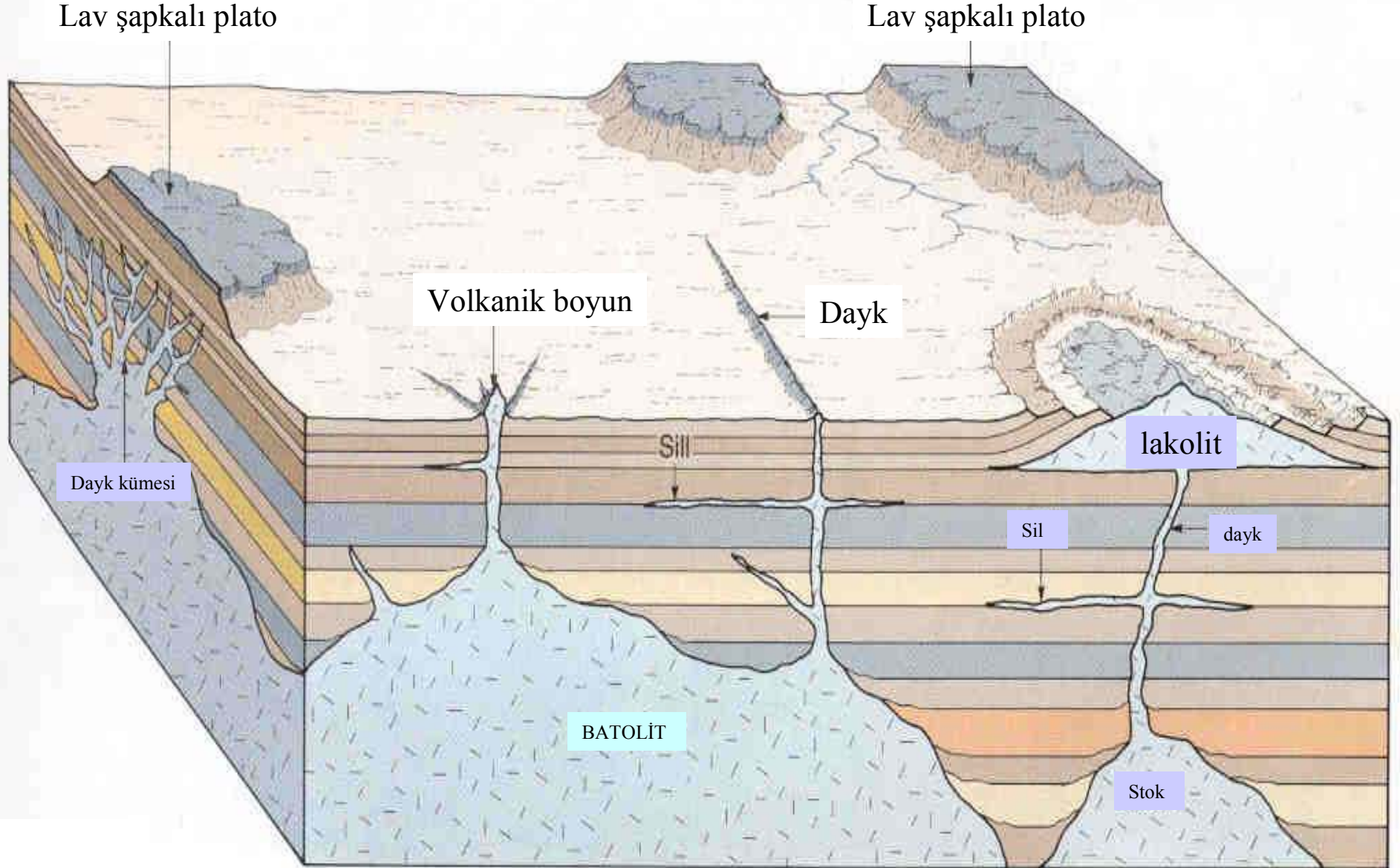
- Tam kristalli, taneli ve yalnızca kristallerden oluşmuştur
- Yalnızca kristallerden oluştuklarından oldukça sağlam ve dayanıklıdırlar
- Yerkabuğunda değişik şekillerde Kütle halinde bulunurlar
- Boyutları birkaç km'den 100'lerce km arasında değişir.

BULUNUŞ ŞEKİLLERİ

- Derinlere doğru genişleyen ve üst kesimleri kumbemsi, 80-100 km²'den daha geniş kütlelere **batolit**, daha küçük boyutlulara ise **stok** denir

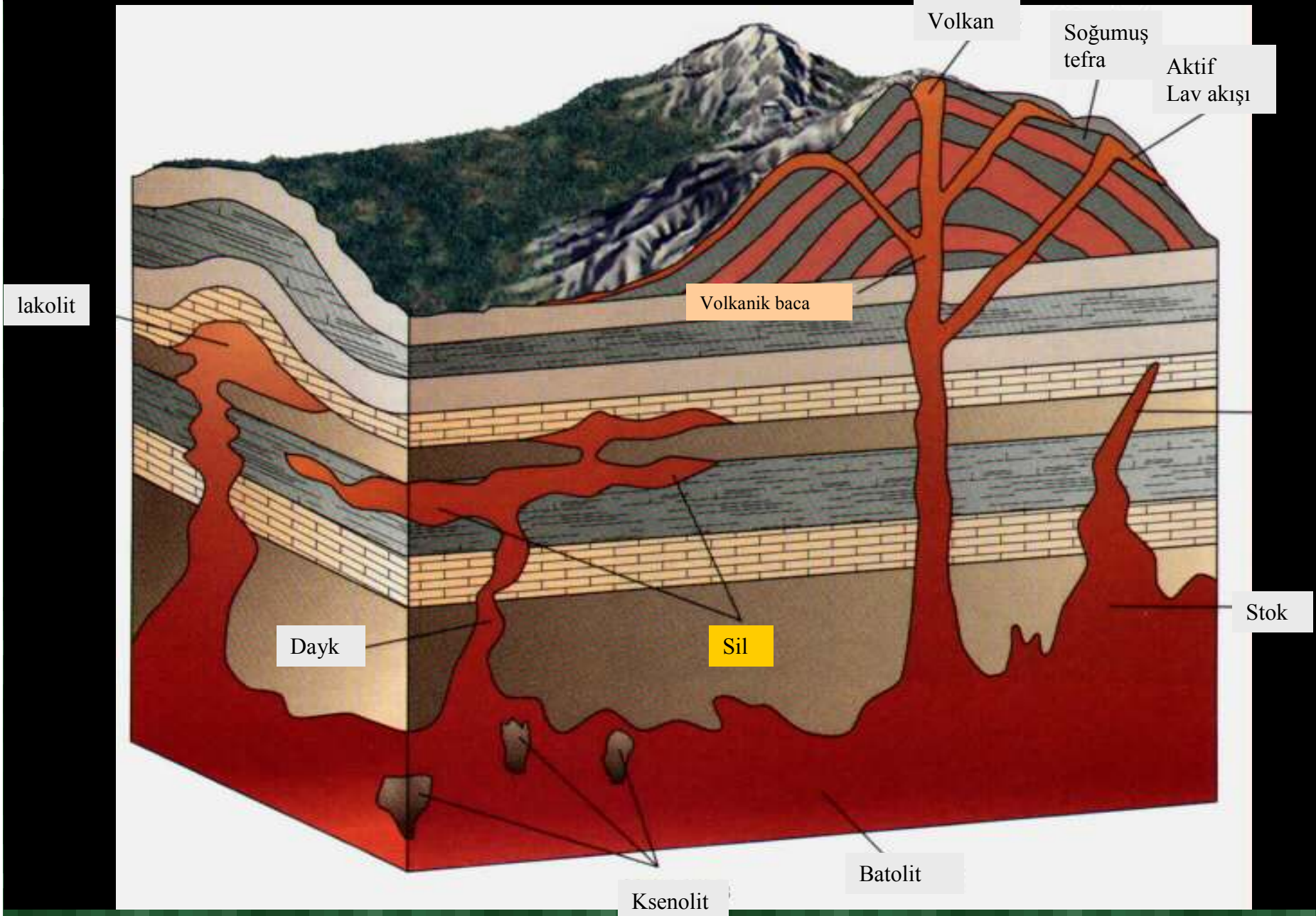
MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

MAGMATİK KAYAÇLAR

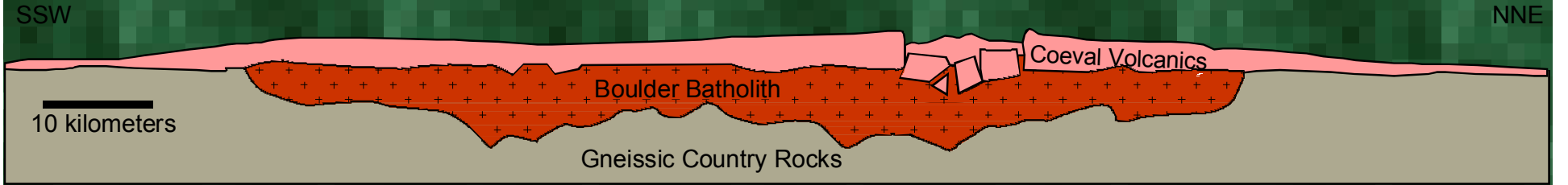
Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

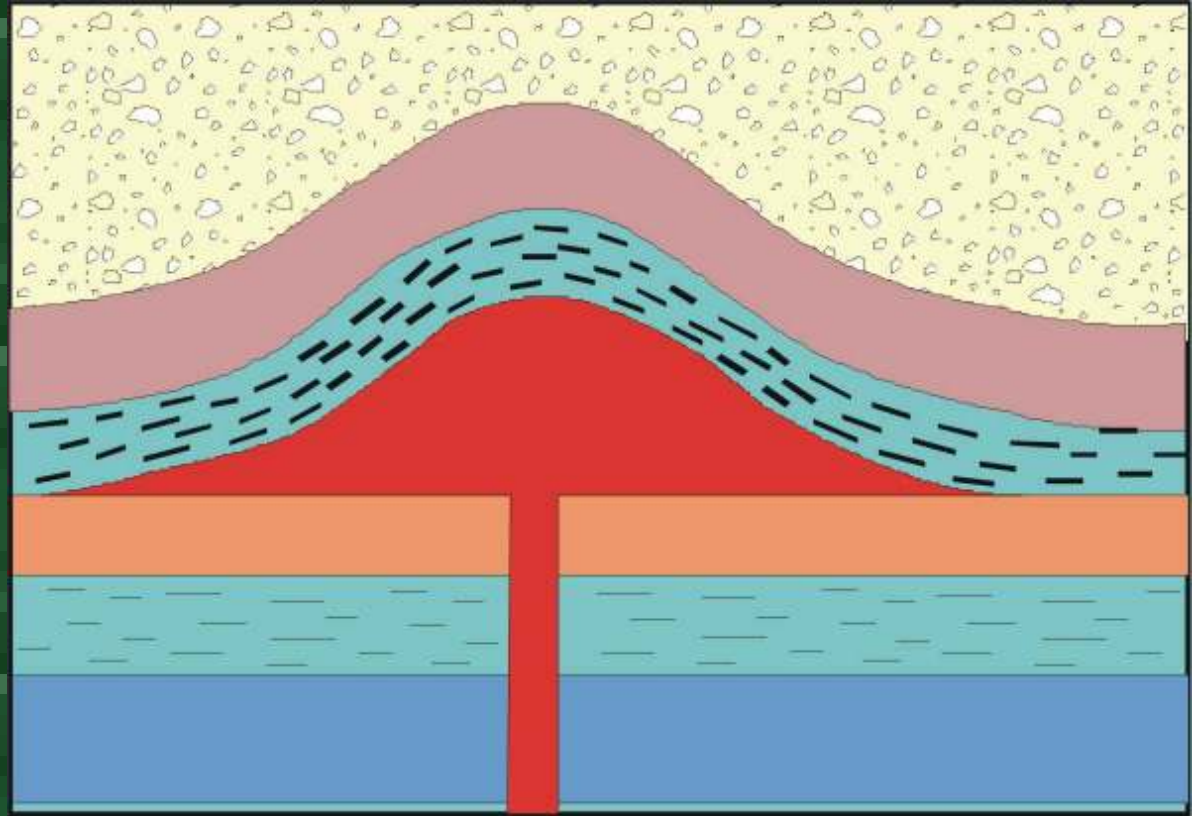
MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

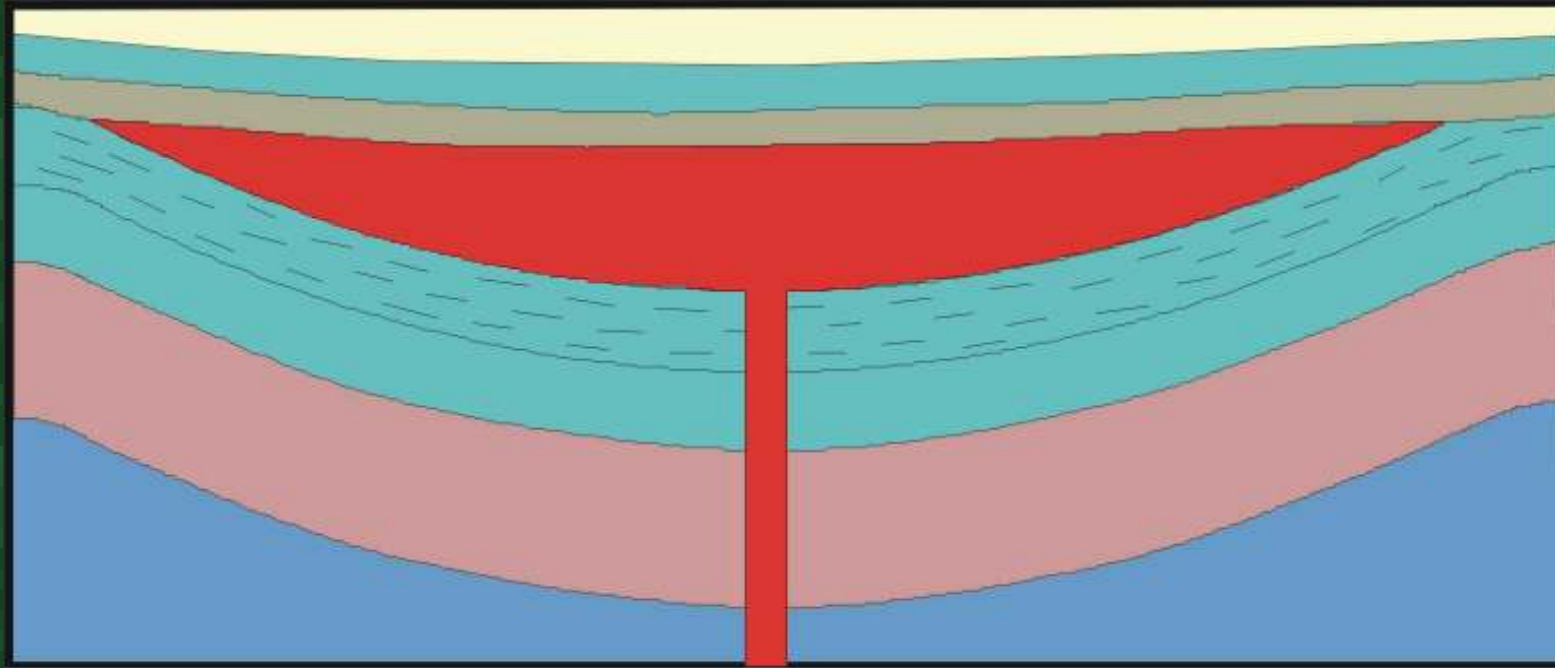
Boulder Batolitinin diyagramatik kesiti Montana-ABD

- Lakolit
  - Tabakalar arasına mantar şeklinde sokulmuş ve yan kayaçları kabartmış magmatik kütlelerdir

a

- Fakolit: Kıvrımlı oluşumların aralarına girmiş olan kütlelerdir

b

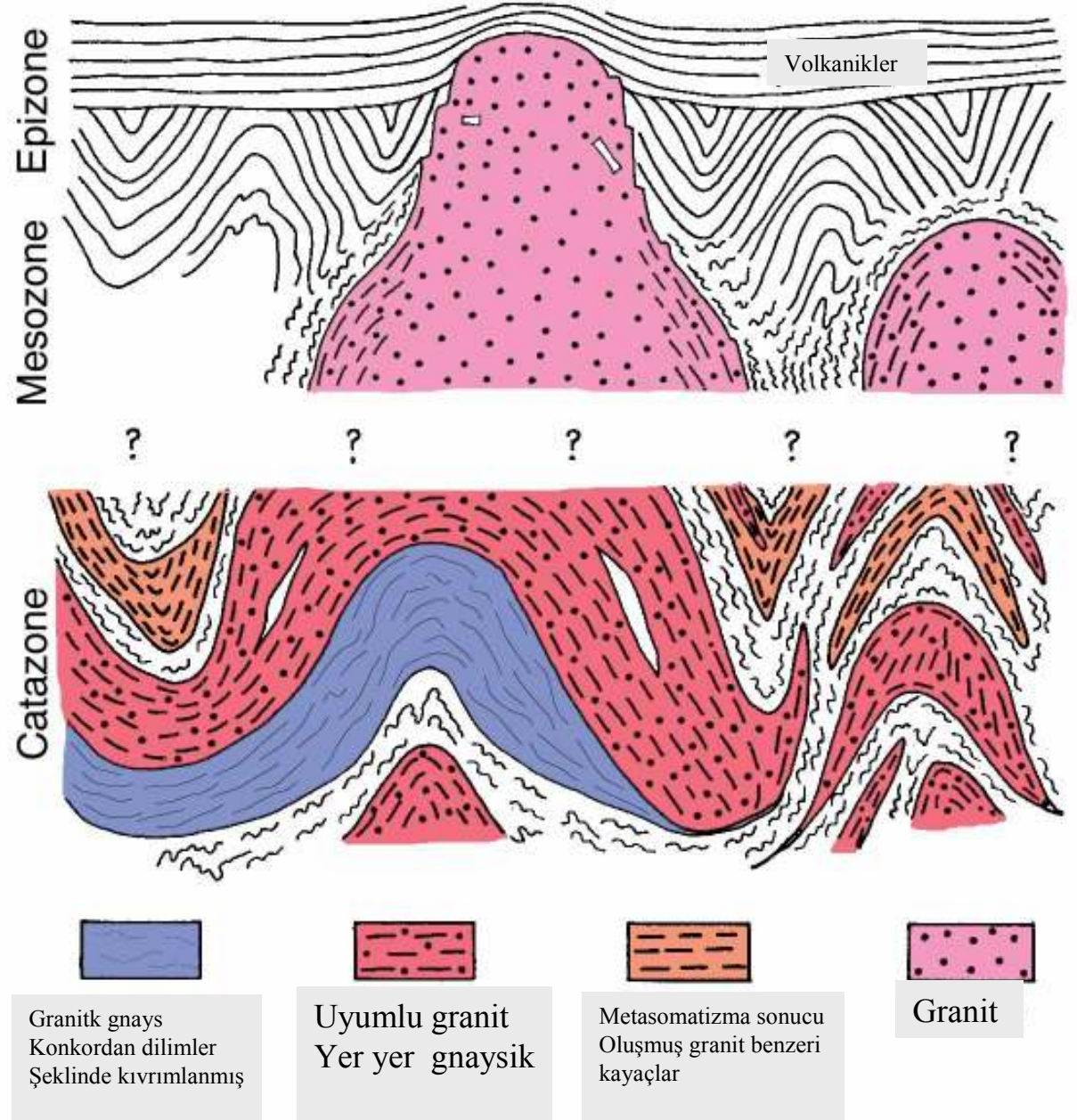
- Lapolit:
  - Tekne şeklindeki magmatik kütlelerdir

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

Epizon, Mesozone ve
Katazondaki
plutonların genel
özellikleri (Buddington
,1959)

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

Soğumuş
tefra

Aktif
Lav akışı

Volkanik
baca

Volkan

Dayk

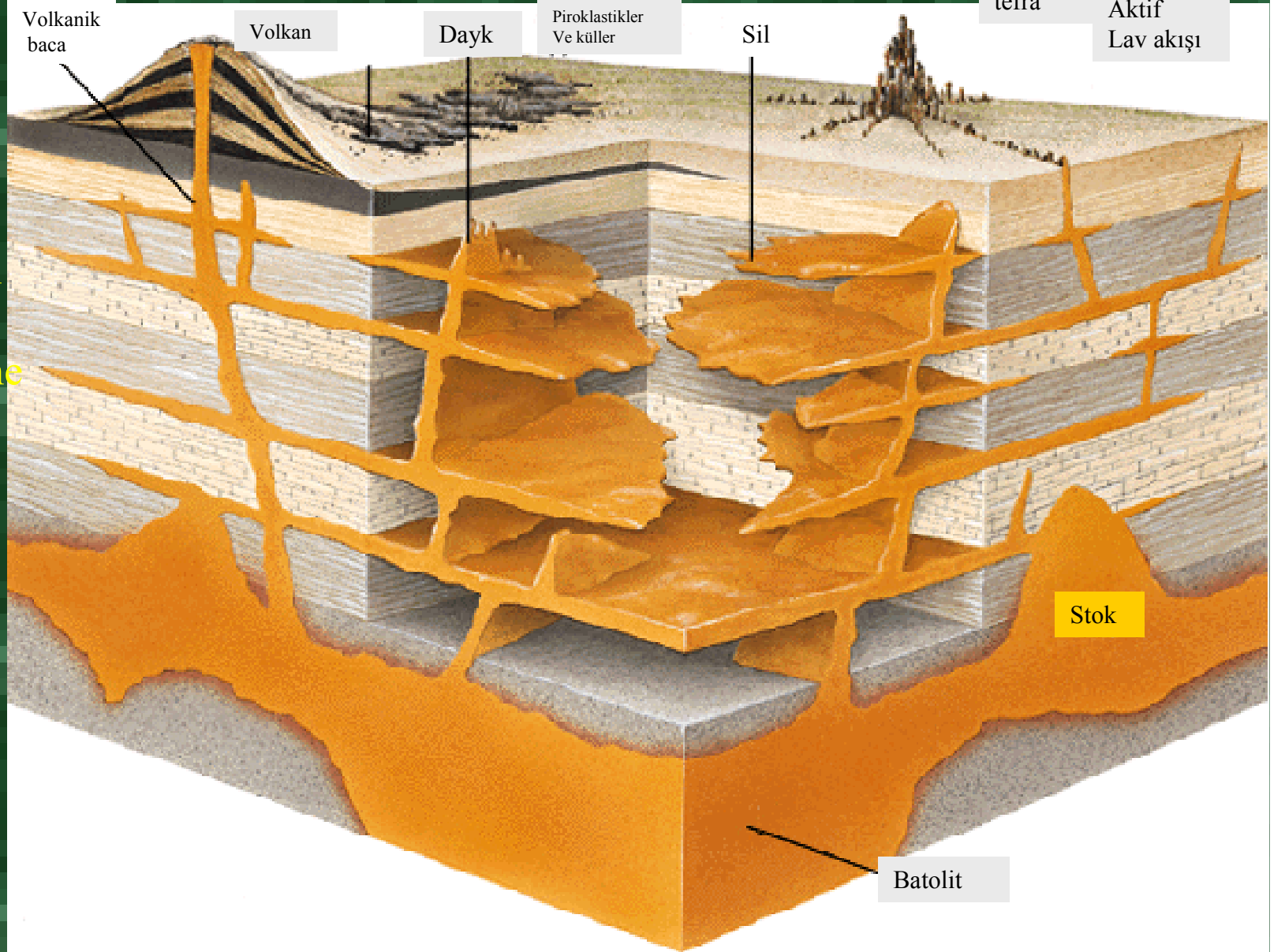
Piroklastikler
Ve küller

Sil

Stok

Batolit

- SİL
- Yan kayaçların tabaka yüzeylerine paralel olarak yerleşmiş kütedir

MAGMATİK KAYAÇLAR

Sill

Sil

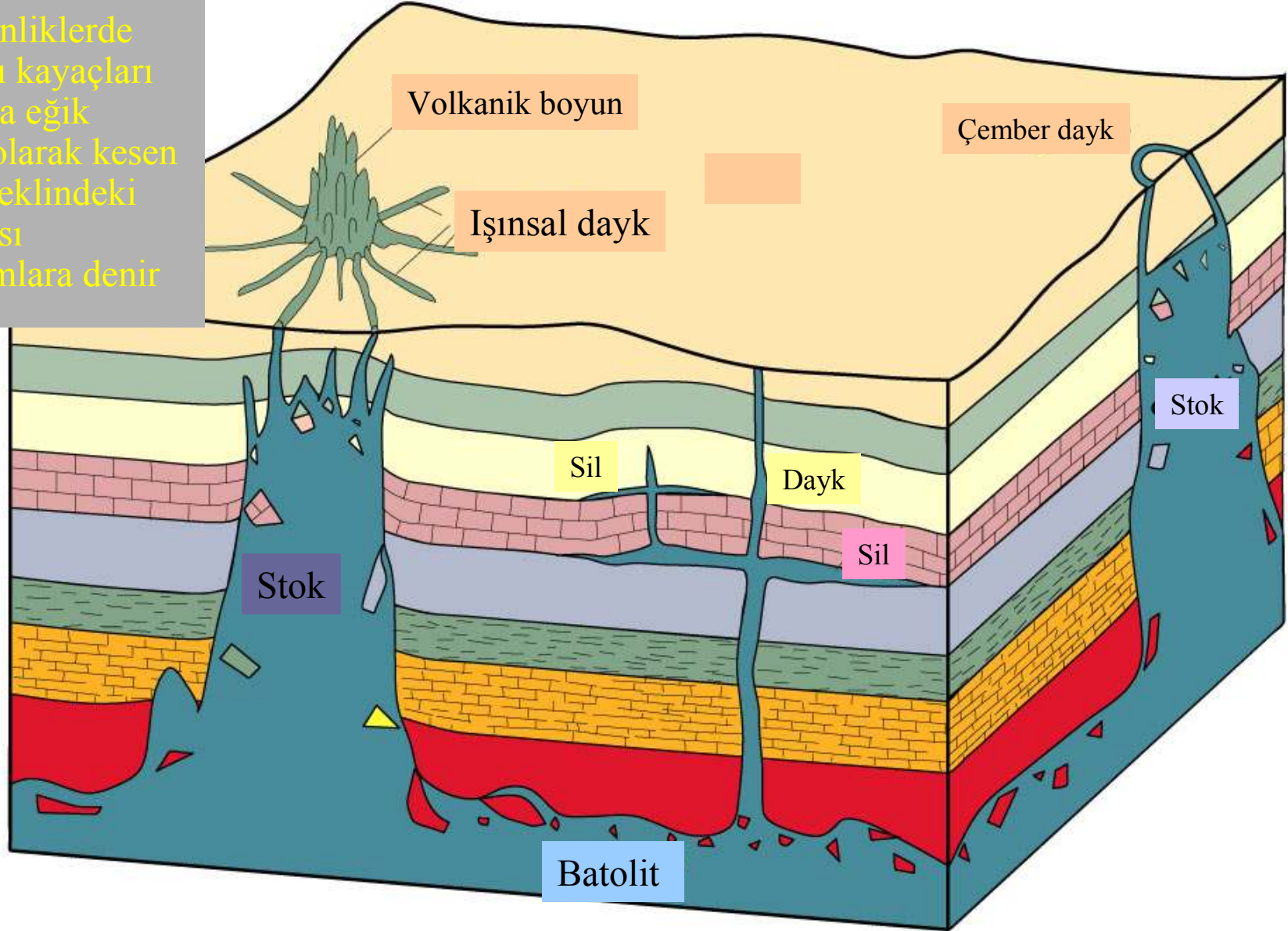

MAGMATİK KAYAÇLAR

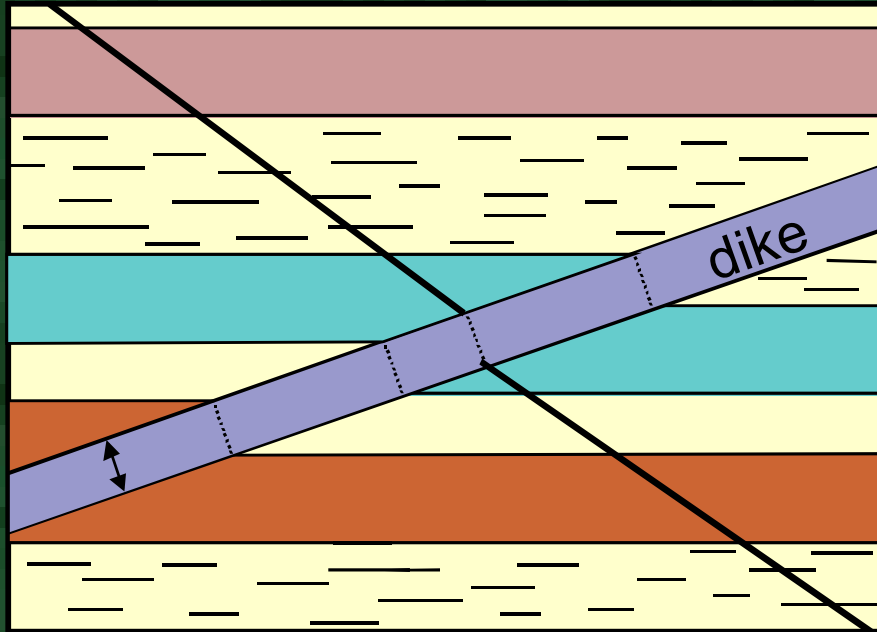
Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

- DAYK
- Az derinliklerde tabakalı kayaçları dik veya eğik şekilli olarak kesen duvar şeklindeki levhamsı sokukumlara denir

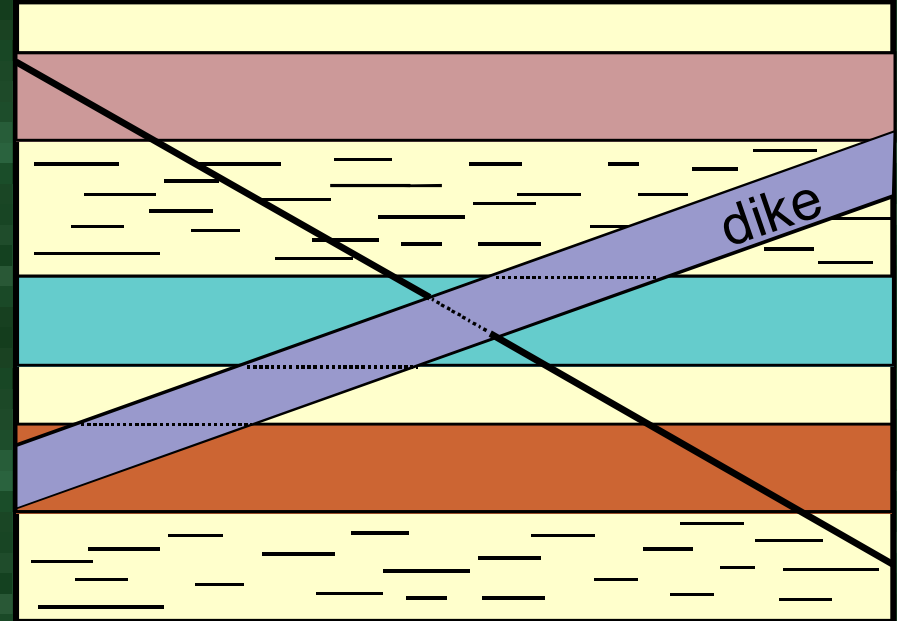

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

a

b

a. Basit dilatasyon ve enjeksiyonla yerleşmiş dayk

b. Dilatasyon olmadan yerdeğiştirme ile yerleşmiş dayk

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

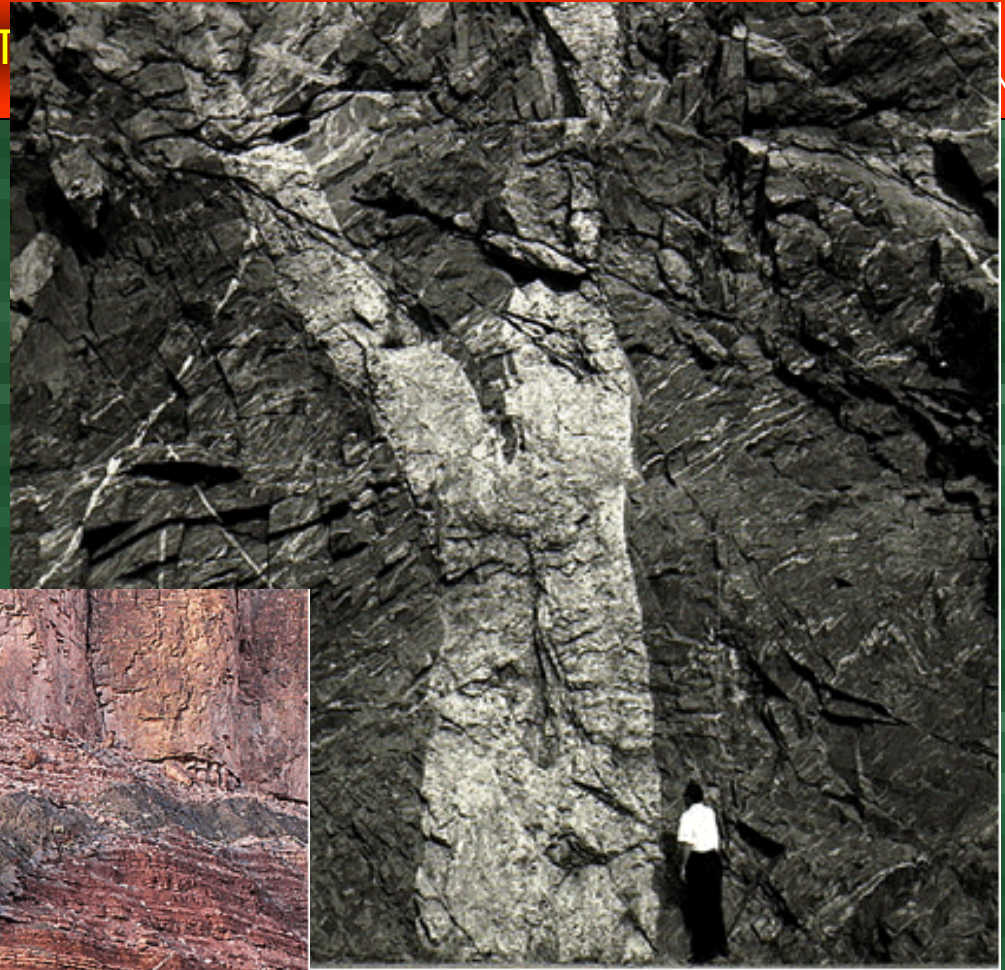
Dayk (Grand Tetons, Wyoming)

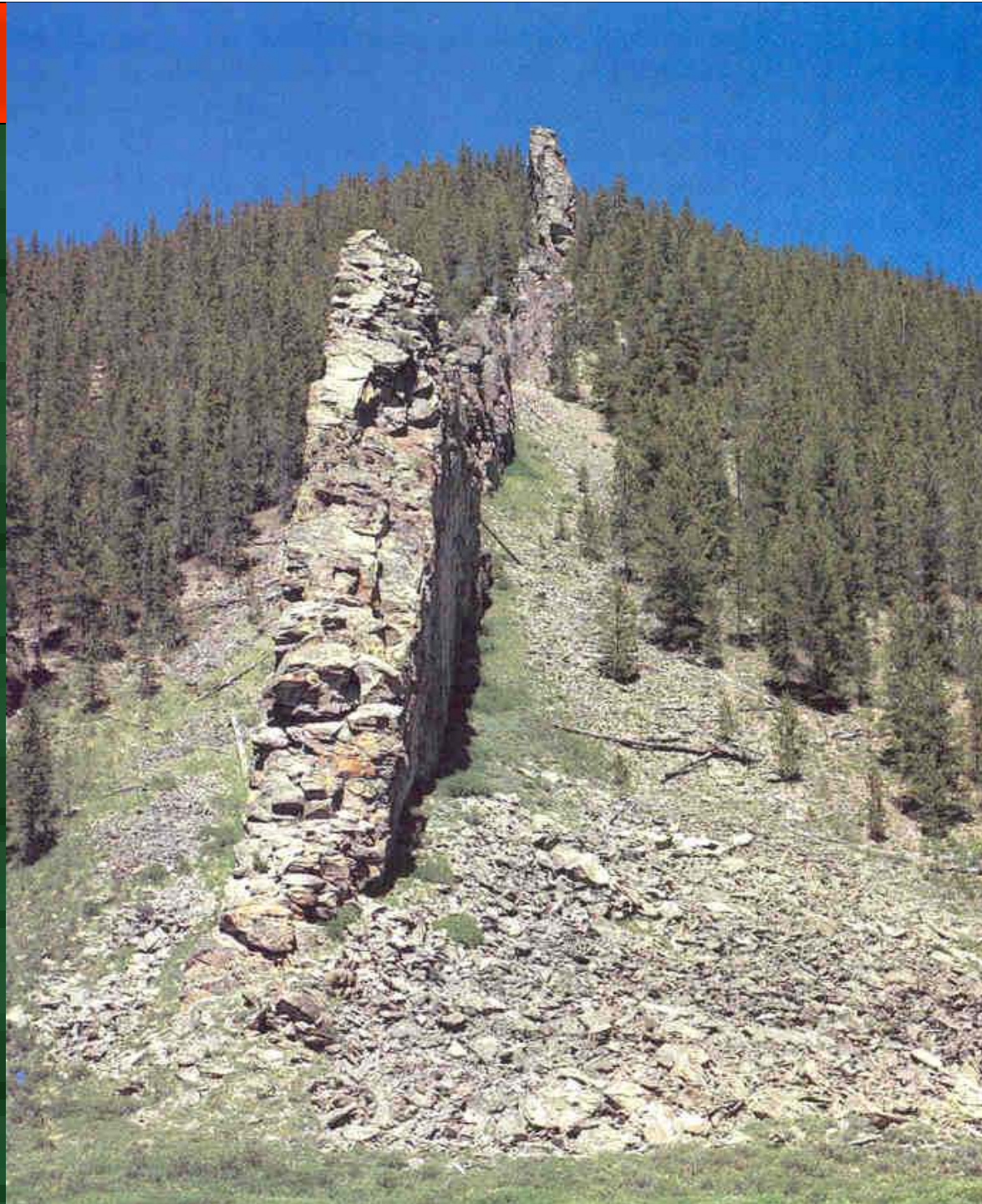

MAGMAT

Dayklar

Dolerit daykđ-Obruęuntepe/Konya

Dolerit daykđ-Obruęuntepe/Konya

Dolerit daykı-Obruđuntepe/Konya

Dolerit daykları-Ladik/Konya

Dolerit daykları-Ladik/Konya

EN

Dolerit daykđ-Obruđuntepe/Konya

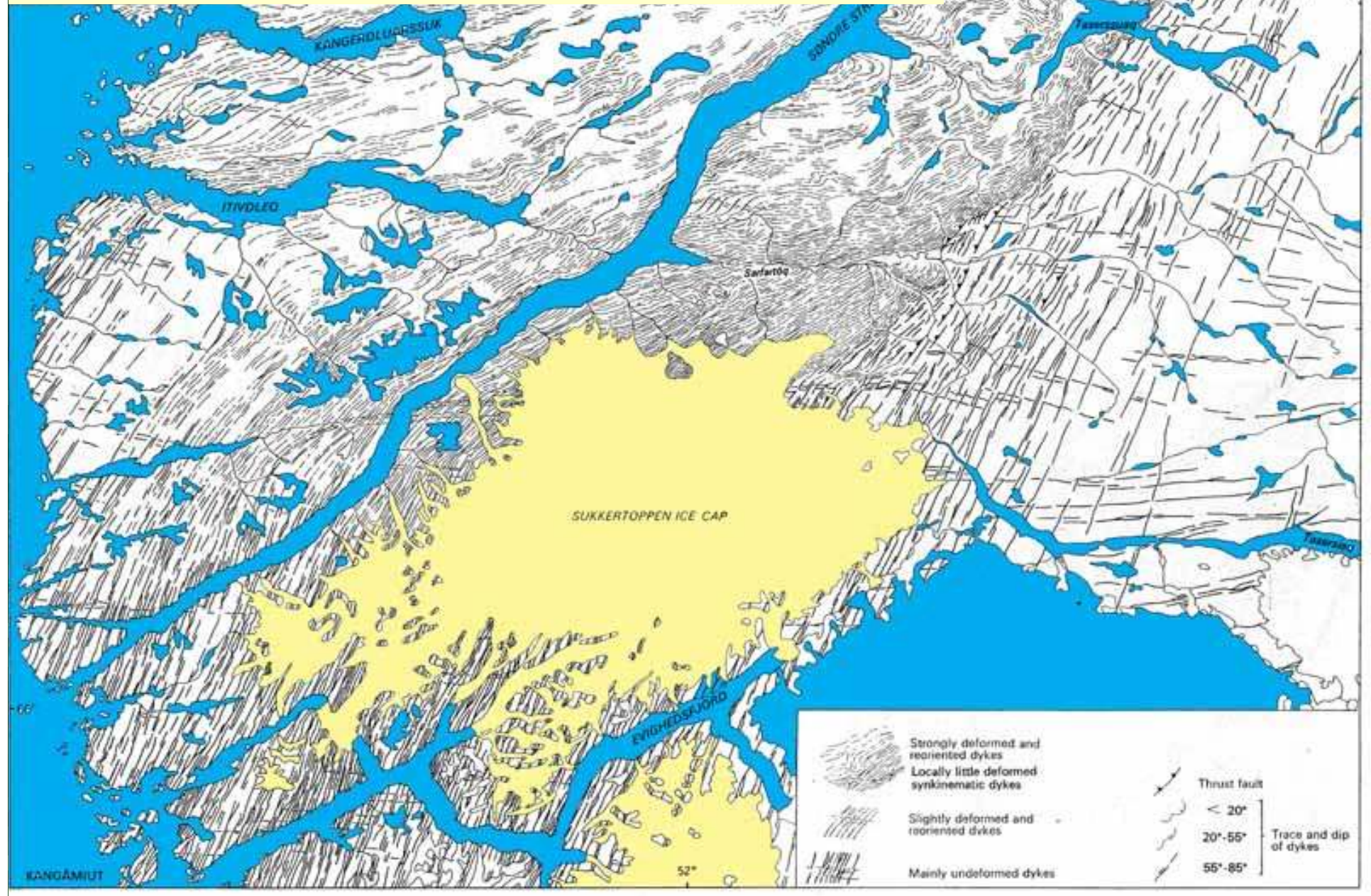
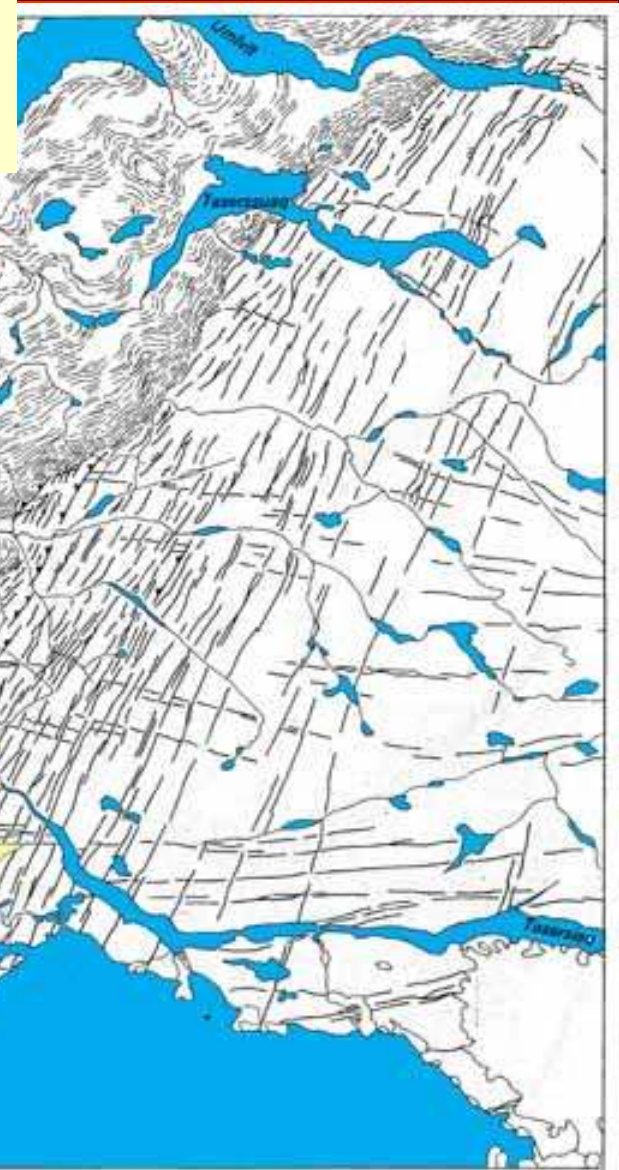

Dolerit daykđ-Obruęuntepe/Konya

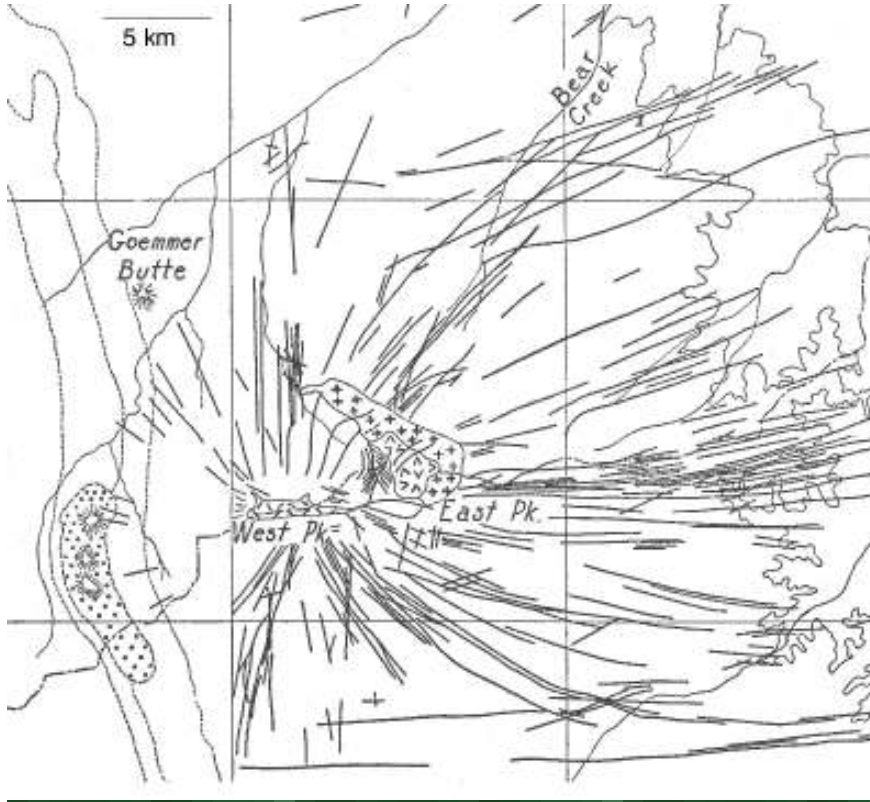
DAYK KÜMESİ. Kangâmiut dayk kümesi (Søndre Strømfjord-Grönland)

İNSAL KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

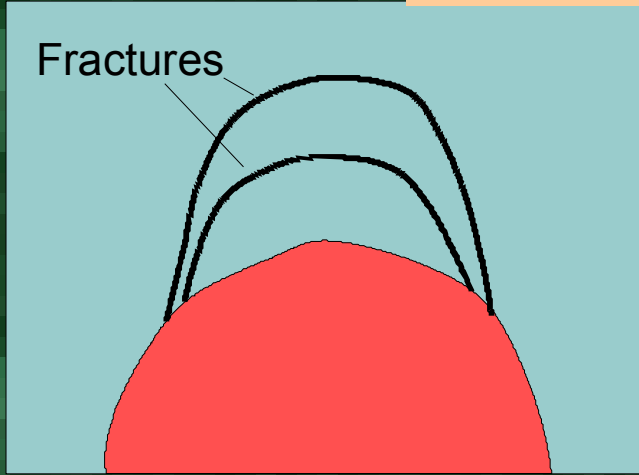

- a. İnsal dayk kümeleri (Spanish Peaks, Colorado).
- b. İnsal dayk (Ship Rock, New Mexico).

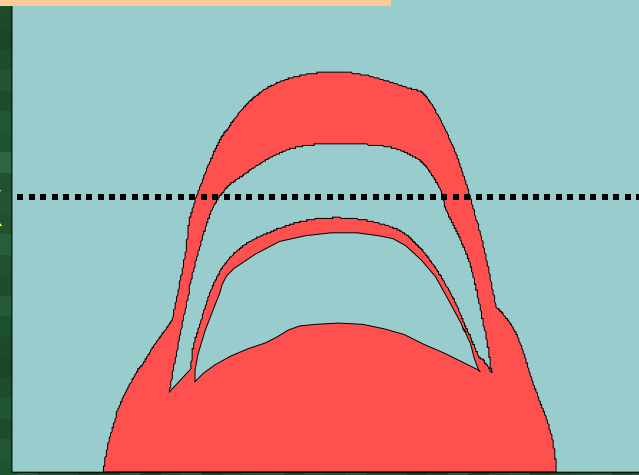
MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

Çember daykların kesiti

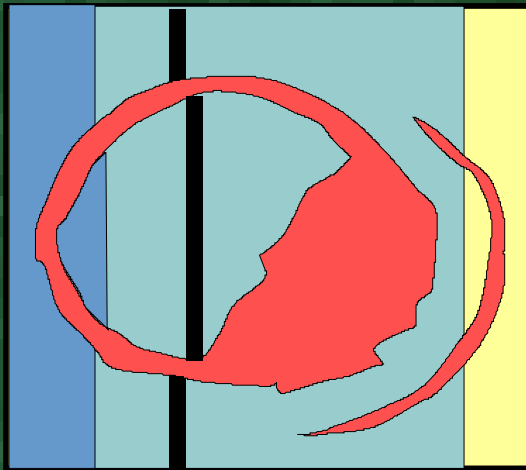

a

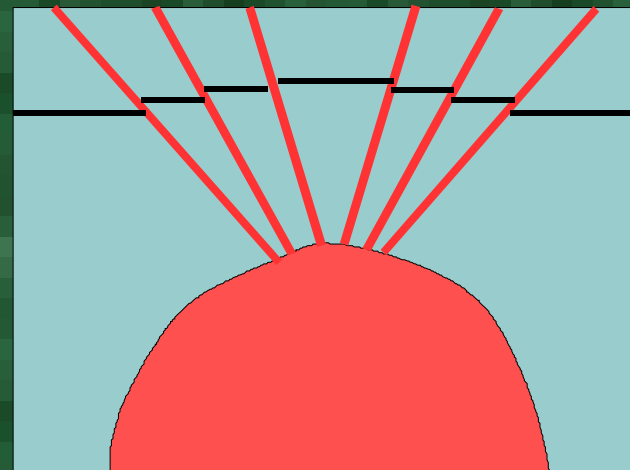
b

Çember daykların harita görünümü

c

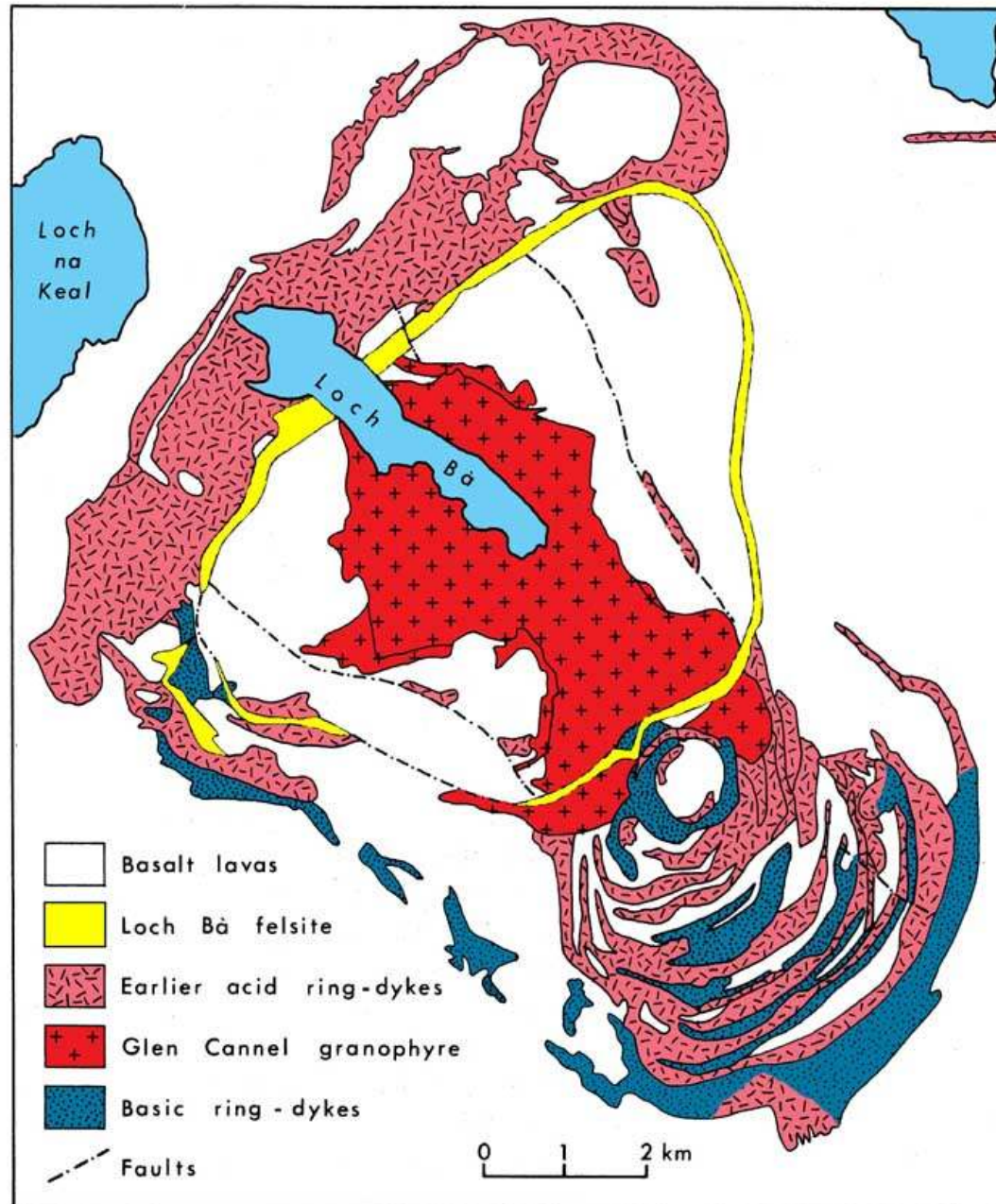
Koni dayklar

d

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

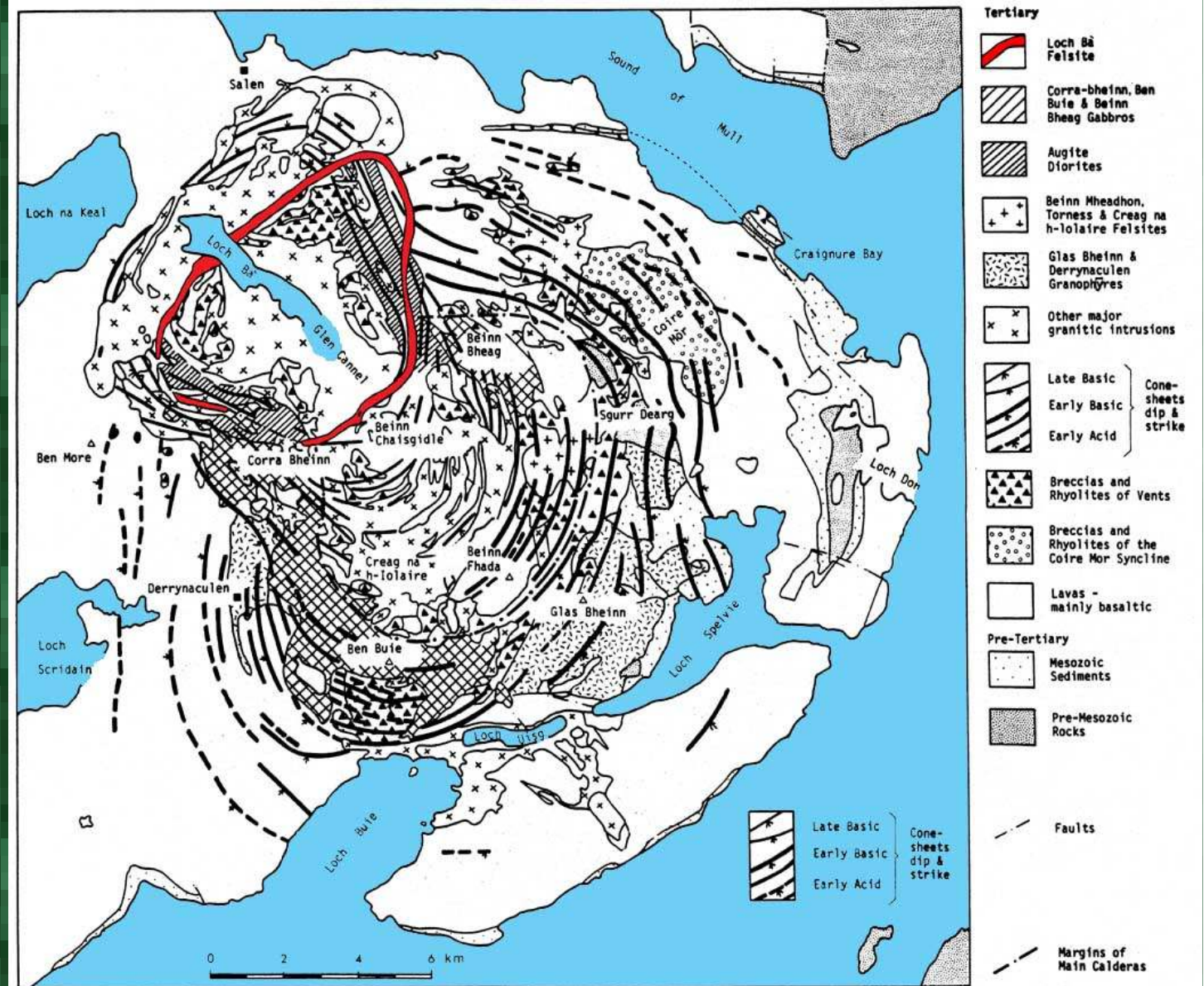
Çember dayklar (Mull adası-İskoçya)

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

.Koni dayklar (Mull adası-İskoçya)

- Derinlik kayaçları

- Granit-granodiyorit:
  - Açık renkli, çoğunlukla eşit boyda kuvars ve feldispattan oluşan kayalara granit denir
  - Çok az miktarda mika ve hornblend içerir.
  - Renkleri feldispatların ve diğer minerallerin cins ve miktarlarına göre gri, pembe ve kırmızı olabilir
  - Bileşenleri gözle görülür

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

Granitler !!!!

Granit

Granit

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

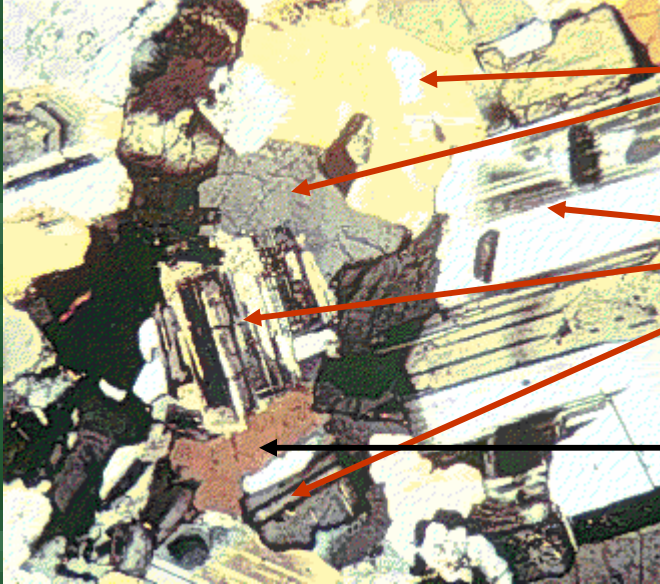
Granit

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

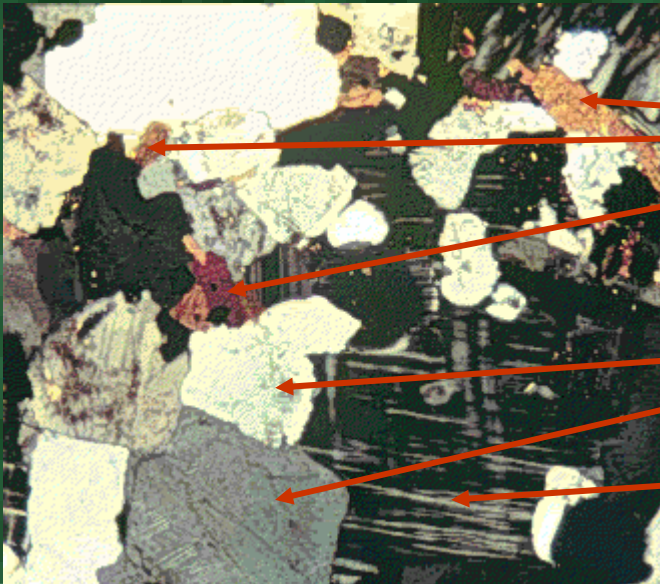
Granitler

Kuvars

Feldspat

Amfibol

Biotit

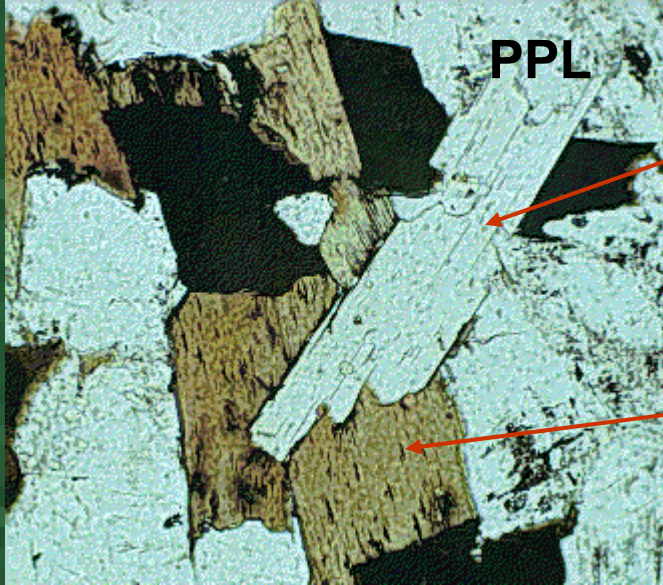
Kuvars

K Feldspat

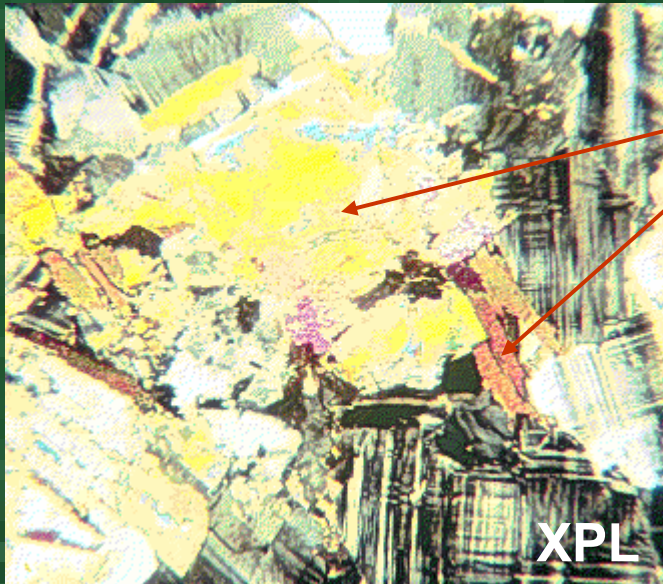
MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

Muskovit

Biotit

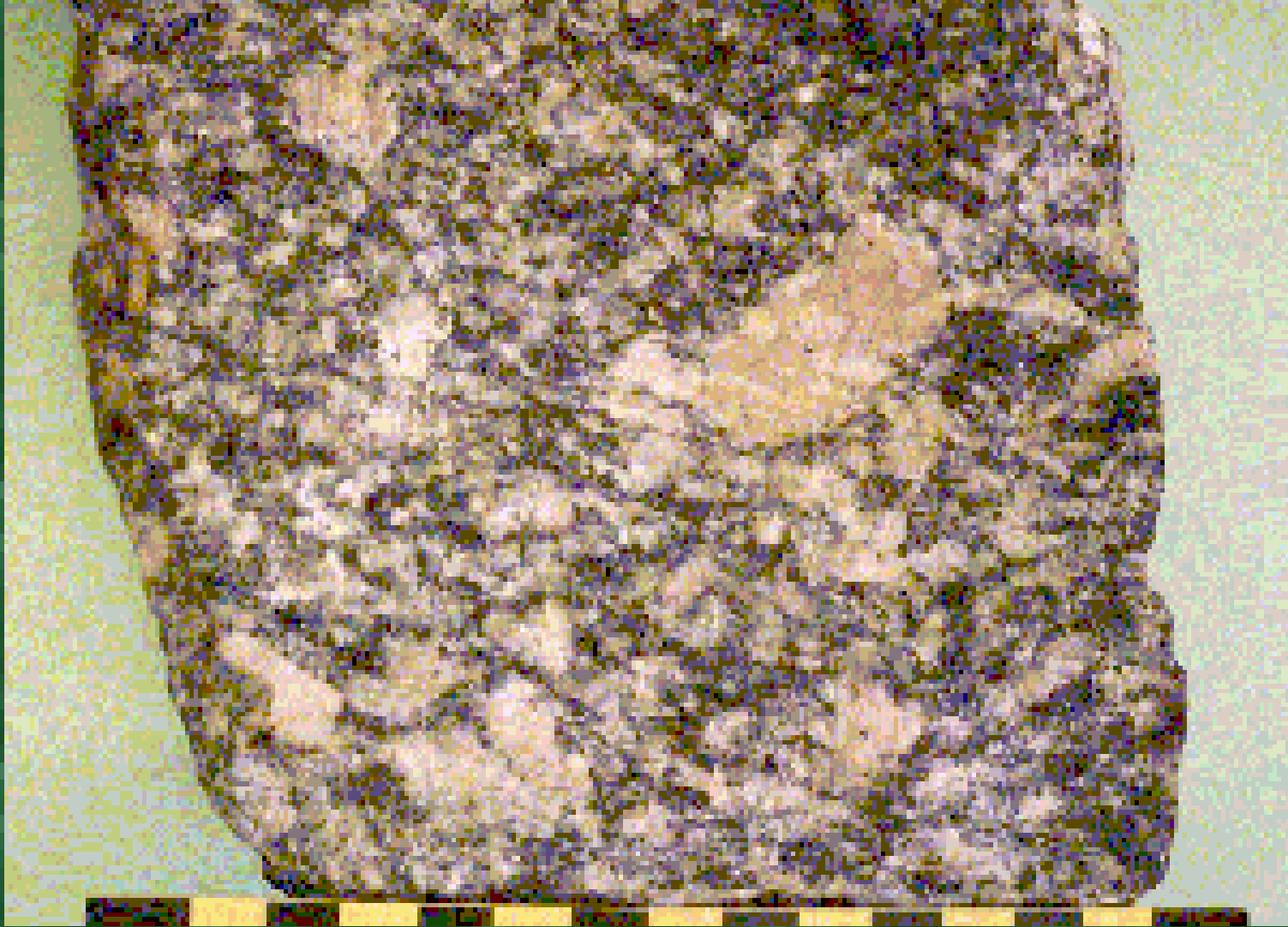
Muskovit

- Bazen içindeki kristallerden biri (özellikle ortoklas) büyük kristaller halinde bulunur.
- Bu tür granitlere porfiri granit denir

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

- Siyenit
  - Açık renklidirler, beyaz, pembemsi gri, gri
  - Bileşenlerini Potasyumlu Feldispat, hornblend biyotit ve piroksen oluşturur.
  - % 5 kadar kuvars içerir.
  - Monzonit
  - Siyenitten daha koyu renklidir
  - İnşaat endüstrisinde kullanılır, granite göre ateşe karşı daha dayanıklıdır

siyenit

Monzonit

- Diyorit
  - Koyu yeşil, koyu yeşilimsi gri ve siyah renkli
  - Tanelidir, hornblend kayaca porfiritik doku verebilir. Hornblend feldispattan daha fazladır. Genellikle kuvars içermez
  - Granit ve gabrolarla beraber bulunur.
  - İyi cila tuttuğu için süslemelerde kullanılır

MAGMATİK KAYAÇLAR

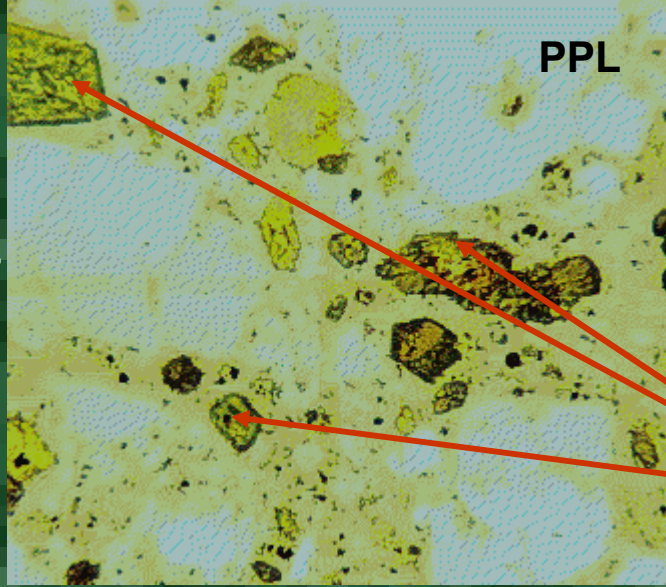
Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

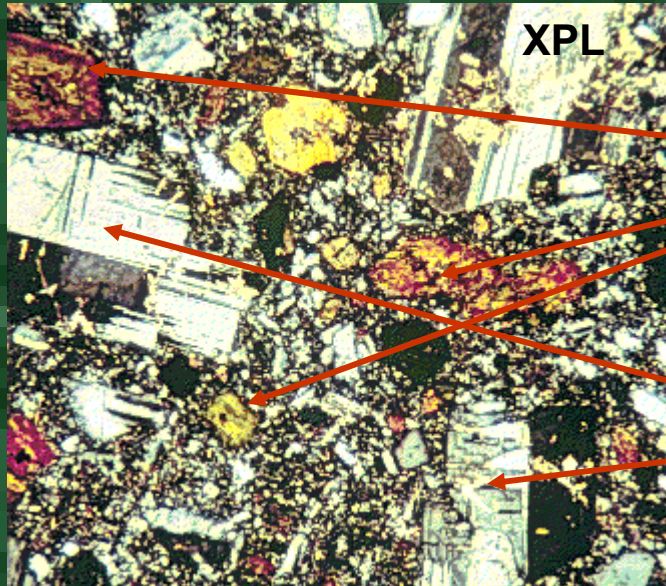

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

amfibol

amphibol

Plajiolklas

- Gabro
  - Koyu renkli bazik bir kayadır.
  - Ana elemanlarını Plajiyoklas, ojit, olivin, hornblend ve biyotit oluşturur. Piroksen plajiyoklastan daha fazladır
  - Gri siyah veya yeşilimsi renklidir
  - İri tanelidir. Nadiren porfiritik dokuludur.
  - Türkiye de yaygın olarak bulunur
  - Yapıtaşı olarak kullanılır.
  - Eskişehir Porsuk barajı ve Hirfanlı barajı gabrolar üzerinde kuruludur.

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

Damar (Yarı derinlik) kayaçları

- Magma bazen yer kabuğu içinde çatlak ve boşluklarda, yeryüzüne yakın derinliklerde katılaşır. Bu kayaçlara damar kayaçları denir
- Bu tip taşlarda iri kristallerle beraber çok ufak kristalli bir hamur bulunur
- Bunlar derinlik ve yüzey kayaçları arasında geçiş taşlarıdır.

- Pegmatit
  - İri kristalli ve granit magmasına bağlı olarak gelişen damar kayaçlarıdır

pegmatit

aplit

- Aplit
  - Ufak taneli (çapı 1 mm'den küçük) şekere benzer dokulu, kuvars ve feldispat içeren damar taşalrıdır

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

Aplit daykısı-Çamardı/Niğde

diyabaz

- Diyabaz (dolerit)
  - Plajiyoklas ve piroksenden oluşmuş yeşil renkli porfirik bir kayadır. Gabronun yüzey kayacıdır.

Dolerit/diyabaz daykđ-Konya kuzeyi

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

_AR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

**Dolerit-mermer dokanağı-
Ladik-Konya**

diyabaz

Dolerit-Obruđun T. (Konya)

Dolerit-Obruđun T. (Konya)

Ultrabazik kayaçlar

dunit

MAGMATİK KAYAÇLAR

Yrd.Doç.Dr.Yaşar EREN

Kimberlit

peridotit

**Serpantinleşmiş peridotit
Dere (Konya)**

**Serpantinleşmiş peridotit
Dere (Konya)**

serpantin

serpantin

Serpantin
Dere-Konya

